

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia .....
w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Przylądek Rozewski”**

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Przylądek Rozewski”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemów charakterystycznych dla wybrzeża klifowego Kępy Swarzewskiej z żyzną buczyną niżową i wykształcającymi się w sposób naturalny zbiorowiskami naklifowymi.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) urozmaicona rzeźba terenu kształtowana przez procesy stokowe i występowanie stopni oraz nisz osuwiskowych;
- 2) występowanie płatów żyznej buczyny niżowej na zboczach klifowych;
- 3) powstawanie naturalnych zbiorowisk naklifowych w niszach osuwiskowych;
- 4) występowanie zespołów i zbiorowisk roślinnych, reprezentujących siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej¹⁾: 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) oraz siedlisko 1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku;
- 5) położenie rezerwatu w obszarze Natura 2000 Kaszubskie Klify PLH220072 i w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego;
- 6) położenie rezerwatu w pasie technicznym brzegu morskiego, w otoczeniu obszarów intensywnie eksploatowanych turystycznie;
- 7) skomplikowana budowa geologiczna i uwarunkowania hydrologiczne klifu;
- 8) konieczność realizowania działań ochronnych zmniejszających ryzyko wystąpienia procesów osuwiskowych poniżej latarni morskiej w Rozewiu.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków wskazuje załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 5. 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację powierzchni objętych działaniami ochronnymi wskazuje mapa stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 6. Wskazuje się, jako udostępnione do celów edukacyjnych i turystycznych miejsce w oddziale 132 g²⁾, w którym występuje głaz pamiątkowy, stanowiący podstawę pomnika poświęconego załodze samolotu Douglas DB-7 „Boston”- Wiktorowi Nosowowi, Aleksandrowi Igoszinowi i Teodorowi Dorfiejewiowi.

¹⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Dziennik Urzędowy L 206, 22/07/1992 P. 0007-0050.

²⁾ Odziały Urząd Morski w Gdyni, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2017-2026.

Projekt

§ 7. Wskazuje się wymagania ochrony przyrody konieczne do uwzględnienia w ustaleniach planu ogólnego gminy Władysławowo³⁾ i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

- 1) Uwzględnić aktualny przebieg granicy rezerwatu oraz obecność jego otuliny⁴⁾;
- 2) na całej długości dz. ewid. 760 obr. Rozewie oraz część dz. ewid. 606 obr. Chłapowo stanowiącej odcinek od ok. km 131,64 do km 130,74 brzegu morskiego - nie lokalizować obiektów i urządzeń budowlanych (w tym tymczasowych, niezwiązanych trwale z gruntem);
- 3) w otulinie rezerwatu:
  - a) zachować przeznaczenie istniejących gruntów leśnych na cele leśne, za wyjątkiem gruntów przewidzianych na funkcje terenów komunikacji (poszerzenie dróg, ścieżki piesze i rowerowe),
  - b) utrzymać dotychczasowe przeznaczenie terenów bez możliwości zmiany ich funkcji na powodujące zwiększenia antropopresji, w tym nie lokalizować obiektów niezwiązanych trwale z gruntem oraz tymczasowych obiektów usługowo-handlowych (sezonowych, rozbieralnych) o przeznaczeniu handlowo-gastronomicznym, sportowo-rozrywkowym, sanitariatów (nie dotyczy działek ewidencyjnych dla których zostały wydane prawomocne decyzje administracyjne dopuszczające zabudowę według stanu obowiązującego na dzień wejścia w życie niniejszego zarządzenia),
  - c) nie dopuszczać lokalizacji inwestycji mogących spowodować naruszenie stateczności klifu, w przypadku planowanej inwestycji mogącej naruszyć stateczność klifu, obligatoryjnie należy wykonać badania jego stateczności;
  - d) nie dopuszczać do zwiększania powierzchni obszarów z obiektami bazy noclegowej, w szczególności stanowiących mobilną bazę noclegową tj. miejsca biwakowe, campingowe, karawaningowe itp.,
  - e) nie wykonywać otworów wiertniczych oraz wierceń udarowych w sposób mogący wywołać procesy osuwiskowe oraz wpłynąć na zmianę stateczności klifu,
  - f) elementy systemu infrastruktury technicznej wykonywać w sposób niepowodujący zwiększenia zagrożenia wystąpienia osuwisk;
  - g) nie odprowadzać wód opadowych i roztopowych w kierunku rezerwatu.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

³⁾ Do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy Władysławowo, wskazania zawarte w § 7 pozostają jednocześnie wskazaniem do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tej gminy.

⁴⁾ Na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 29.12.2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Przylądek Rozewski” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2022 r., poz. 41)

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Występowanie ekspansywnego gatunku obcego - róży pomarszczonej oraz innych gatunków ekspansywnych obcych - niecierpka drobnokwiatowego, nawłoci kanadyjskiej, dębu czerwonego.	Usuwanie osobników gatunku w miarę aktualnych potrzeb.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	Obecność inwazyjnego gatunku obcego – rdestowca japońskiego przy granicy rezerwatu.	Usuwanie gatunku rosnącego w oddz. 132-ix ⁵⁾ w odległości ok. 10 m od granic rezerwatu. Usuwać wiosną przy optymalnej wysokości pędów - 40 cm, cięcie powinno być wykonane najniżej jak to możliwe. Zabieg powtarzać kilka razy w sezonie. Następnie zabiegi powtarzać do całkowitej eliminacji rdestowca. Po usunięciu biomasy należy zagospodarować w sposób uniemożliwiający jego rozprzestrzenianie np. poprzez spalanie wysuszonych pędów.
3.	Gwałtowny spływ wód powierzchniowych z otuliny rezerwatu i niedrożności uszkodzonego systemu drenażowego powodujące przyspieszone powstawanie osuwisk.	1) Ukierunkowanie spływów wód opadowych poprzez odtworzenie systemu drenażowego; 2) modernizacja powierzchniowego systemu odprowadzania wody opadowej w obrębie zespołu zabudowy latarni morskiej w Rozewiu poprzez utworzenie opaski odprowadzającej wody opadowe na maksymalnej głębokości 1,5 m wraz z jej przedłużeniem w celu pełnego zamknięcia fragmentu zlewni powierzchniowej ⁶⁾ .
4.	Rozbudowa infrastruktury turystycznej w rezerwacie oraz przy zejściu nr 17 na terenie zagrożonym osuwiskiem w sposób powodujący wzrost tego zagrożenia.	Remont infrastruktury zaplanować w oparciu o wytyczne RDOŚ w Gdańsku ⁷⁾ oraz wykonać wyłącznie z użyciem rozwiązań technicznych uzgodnionych z RDOŚ ⁸⁾ .
5.	Antropopresja poprzez przemieszczanie się w rezerwacie poza wyznaczonym szlakiem pieszym powodująca:	1) Ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez zamknięcie/zagrodzenie ścieżki w części zachodniej rezerwatu;

⁵⁾ oddziały Urząd Morski w Gdyni, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2017-2026.

⁶⁾ Na podstawie załącznika nr 3 do zarządzenia.

⁷⁾ Wymienione w zał. 2 pkt 3 zarządzenia.

⁸⁾ Zakres prac przedstawić do uzgodnienia RDOŚ w Gdańsku w odrębnej dokumentacji projektowej.

Projekt

	wzmożenie erozji zboczy, możliwość uruchomienia procesów osuwiskowych, zawlekanie gatunków obcych dla flory rezerwatu, niszczenie gatunków chroniony w tym storczyków, hałas, zaśmiecanie (zwłaszcza od strony plaży i latarni morskiej), wandalizm, niszczenie infrastruktury, tablic, obiektu kulturowego – głązu pamiątkowego.	<p>2) w przypadku otwarcia latarni morskiej Rozewie II przy planowaniu zejścia w kierunku rezerwatu, utworzyć łącznik z drogą prowadzącą do latarni Rozewie I;</p> <p>3) utrzymanie oznakowania granic rezerwatu oraz utrzymanie i montaż tablic urzędowych, informacyjnych i edukacyjnych;</p> <p>4) monitoring storczyków w rezerwacie;</p> <p>5) montaż tabliczki informacyjnej i odgródzenie niskim płotkiem głązu pamiątkowego;</p> <p>6) naprawa i utrzymanie ogrodzenia ruin przepompowni ścieków i pozostałości nieczynnej radiolatarni, montaż tabliczek informacyjnych;</p> <p>7) sprzątanie odpadów.</p>
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
6.	Rozprzestrzenianie obcych gatunków inwazyjnych i ekspansywnych - rdestowca japońskiego, niecierpka drobnokwiatowego, dębu czerwonego, nawłoci kanadyjskiej lub innych gatunków obcych.	Monitoring obcych gatunków inwazyjnych i ekspansywnych co 3-4 lata w rezerwacie. W przypadku rozprzestrzeniania się, usuwanie osobników gatunków inwazyjnych i utylizacja biomasy.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
7.	Rozprzestrzenianie gatunków inwazyjnych i obcych - rdestowca japońskiego, niecierpka drobnokwiatowego, dębu czerwonego, nawłoci kanadyjskiej lub innych gatunków obcych.	Monitoring obcych gatunków inwazyjnych i ekspansywnych co 3-4 lata w odległości do 50 m od granic rezerwatu. W przypadku rozprzestrzeniania się, usuwanie osobników gatunków inwazyjnych i utylizacja biomasy.
8.	Zmiany w zagospodarowaniu zlewni powierzchniowej rezerwatu powodujące spływ zanieczyszczeń antropogenicznych, zmiany kanałów spływu powierzchniowego, ubytek powierzchni biologicznie czynnych, nasilenie erozji powierzchniowej i wstępnej oraz powstawanie osuwisk.	Eliminacja zagrożeń w otulinie rezerwatu w oparciu o zapisy w dokumentach planistycznych zgodnych z wymogami ochrony rezerwatu, które zostały wymienione w § 6 zarządzenia.
9.	Narastający ruch turystyczny powodujący powstawanie wydepczyk na wierzchołku, erozję zboczy, zaśmiecanie. Możliwe zawlekanie gatunków obcych na teren rezerwatu.	Utrzymanie ukierunkowania ruchu turystycznego zejściem nr 17 w Rozewiu.

Projekt

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia .....z 2024 r.

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ⁹⁾¹⁰⁾
1.	Usuwanie róży pomarszczonej oraz innych obcych gatunków ekspansywnych i inwazyjnych.	<p>1) W przypadku róży pomarszczonej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Wielokrotne usuwanie, więcej niż jeden raz w roku- według potrzeb; b) biomasę po usunięciu należy zagospodarować w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie gatunku np. poprzez spalanie poza rezerwatem; c) ocena stanu w przypadku rozprzestrzeniania się osobników gatunku i w razie konieczności usuwanie. <p>2) W przypadku innych obcych gatunków ekspansywnych i inwazyjnych: usuwanie niecierpka drobnokwiatowego, nawłoci kanadyjskiej, dębu czerwonego i innych obcych gatunków ekspansywnych i inwazyjnych zgodnie z przyjętym dla nich sposobem zwalczania - według aktualnych potrzeb.</p>	<p>1a) Biochora nr 1 (oddz. 131d, 132 b, 132 d, 132 f);</p> <p>1c) pozostałe części rezerwatu;</p> <p>2) obszar rezerwatu.</p>
2.	Budowa lub remont i utrzymanie systemu drenów w celu poprawy stabilności ścian klifu.	<p>1) Przed przystąpieniem do prac (etap I i II) należy przeprowadzić analizę hydrologiczną zlewni powierzchniowych i kanałów spływu powierzchniowego na podstawie Numerycznego Modelu Terenu (NMT) - nie starszego niż 1 rok oraz analizę stateczności poszczególnych pięter klifu morskiego na odcinkach objętych pracami. Wyniki uwzględnić przy planowaniu przebiegu drenażu i realizacji pkt 5a÷5l;</p> <p>2) Prace na etapie I wykonać pomiędzy km 130,950, a 131,430 brzegu morskiego;</p>	<p>1) Zlewnia powierzchniowa rezerwatu;</p> <p>2) biochora 1 (oddz. 132 b, 132 d, 132 f);</p> <p>3) biochory: 1, 3, 4 (oddz. 132 d, 132 f, 132 g, 132 h, 132 gx).</p>

⁹⁾ oddziały Urząd Morski w Gdyni, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2017-2026.

¹⁰⁾ biochory wg Projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Przylądek Rozewski”, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gdyni, 2020

Projekt

		<p>3) II etap prac - na odcinku pomiędzy km 131,430, a 131,830 można rozpocząć po potwierdzeniu pozytywnych efektów rozwiązań technicznych zastosowanych na etapie I oraz braku negatywnego oddziaływania na cele ochrony rezerwatu m.in. zaniku zastoisk i strefy aktywnych wysięków wód gruntowych; Zalecany przynajmniej 5-letni okres obserwacji efektów zastosowanych rozwiązań na etapie I prac przed przystąpieniem do etapu II;</p> <p>4) nie wykonywać budowy lub remontu sieci drenażowej na odcinku pomiędzy km 130,800, a 130,950;</p> <p>5) Warunki wykonania prac¹¹⁾:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ilość ciągów drenarskich ograniczyć do niezbędnego minimum; b) drenaż wykonać w technologii minimalizującej ingerencję w istniejący drzewostan tj. dreny wiercone wprowadzane w zbocze klifu od strony brzegu w miejscu nie porośniętym drzewami, dreny zlokalizować poniżej poziomu terenu z przewodem odprowadzającym wodę do studzienki zbiorczej umieszczonej wzdłuż brzegu morskiego; c) wykonując prace nie usuwać drzew z I i II piętra drzewostanu; d) w razie konieczności- likwidacja starych elementów drenarki w zakresie nie powodującym dalszej destabilizacji procesów osuwiskowych; e) nadzór przyrodniczy na każdym etapie prac; f) lokalizacja zaplecza placu budowy poza obszarem zlewni powierzchniowej rezerwatu i poza terenem rezerwatu.	
--	--	--	--

¹¹⁾ określone na podstawie:

-Projektu architektoniczno – budowlanego: Remont i odbudowa odwodnienia klifu od km 130,7 do km 134,5 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie. ETAP I km 130,950 do km 131,430 – obszar zespołu latarni morskiej Rozewie. Ingeo Sp. z o.o. 2022 r.

-Ekspertyzy technicznej Politechniki Gdańskiej: Analiza projektu architektoniczno-budowlanego dotyczącego remontu i odbudowy odwodnienia klifu od km 130+700 do km 134+500 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie, ETAP I od km 130+950 do km 131+430 – Obszar zespołu latarni morskiej Rozewie. Gdańsk, wrzesień 2023 r.

-Dokumentacji geologiczno-inżynierskiej w celu określenia warunków geologiczno-inżynierskich dla remontu i odbudowy klifu w km 130,7 do km 134,5 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie. Etap I km 130+950 - 131+430 Obszar zespołu latarni morskiej Rozewie. Ingeo Sp. z o.o. 2022 r.

Projekt

3.	Remont infrastruktury ukierunkowującej ruch turystyczny w rezerwacie przy zejściu nr 17.	<p>1) Wykonać remont zejścia z zachowaniem następujących warunków:</p> <p>a) wszystkie główne kanały spływu powierzchniowego wody (miejsca przecięcia kanałów spływu powierzchniowego z osią zejścia schodów), należy udrożnić, wyprofilować i zabezpieczyć. Wyprofilowanie i zabezpieczenie kanału spływu wykonać w poprzek stoku przy pomocy stopnia drewnianego (belki) z rowkiem odprowadzającym wodę poza krawędź ścieżki (stopni), analogicznie do rozwiązań technicznych stosowanych w terenach górskich i podgórszych;</p> <p>b) zejście (schody gruntowe) wykonać z wykorzystaniem kamieni naturalnych, elementów drewnianych, dopuszcza się możliwość wykorzystania tworzywa sztucznego;</p> <p>2) trasę zejścia należy odpowiednio oznakować - informując o wysokim stopniu trudności zejścia i możliwości wystąpienia śliskich nawierzchni i braku oświetlenia;</p> <p>3) dokonywać przeglądów i utrzymywać wyremontowaną infrastrukturę w stopniu zapewniającym bezpieczne korzystanie przez użytkowników.</p>	oddz. 132 f, 132g, 132 h.
4.	Zamknięcie, zagrodzenie „dzikiej” ścieżki odchodzącej w kierunku zachodnim od zejścia nr 17.	Montaż szlabanu lub innej przegrody wskazującej na brak przejścia oraz montaż tablicy informującej o braku przejścia.	1) oddz. 132 g, 132 h.
5.	Utrzymanie i wykonanie oznakowania rezerwatu (tablic urzędowych, informacyjnych, edukacyjnych, zielonych opasek na drzewach).	<p>1) Oznakowanie granic rezerwatu zieloną opaską na drzewach rosnących na granicy rezerwatu (obejmującą połowę obwodu pnia od zewnętrznej strony);</p> <p>2) remont, montaż tablic na obrzeżach i terenie rezerwatu.</p> <p>Wykonywać według potrzeb.</p>	obszar rezerwatu.
6.	Montaż grodzień przy istniejącej infrastrukturze oraz tabliczki informacyjnej przy głazie pamiątkowym.	<p>1) Montaż tabliczki informacyjnej i odgrodzenie niskim płotkiem głazu pamiątkowego;</p> <p>2) naprawa i utrzymanie ogrodzenia ruin przepompowni ścieków;</p> <p>3) naprawa i utrzymanie ogrodzenia pozostałości nieczynnej radiolatarni.</p>	<p>1) oddz. 132 g;</p> <p>2) oddz. 132 d;</p> <p>3) oddz. 132 f.</p>
7.	Sprzątanie odpadów w rezerwacie.	Według aktualnych potrzeb.	obszar rezerwatu

Projekt

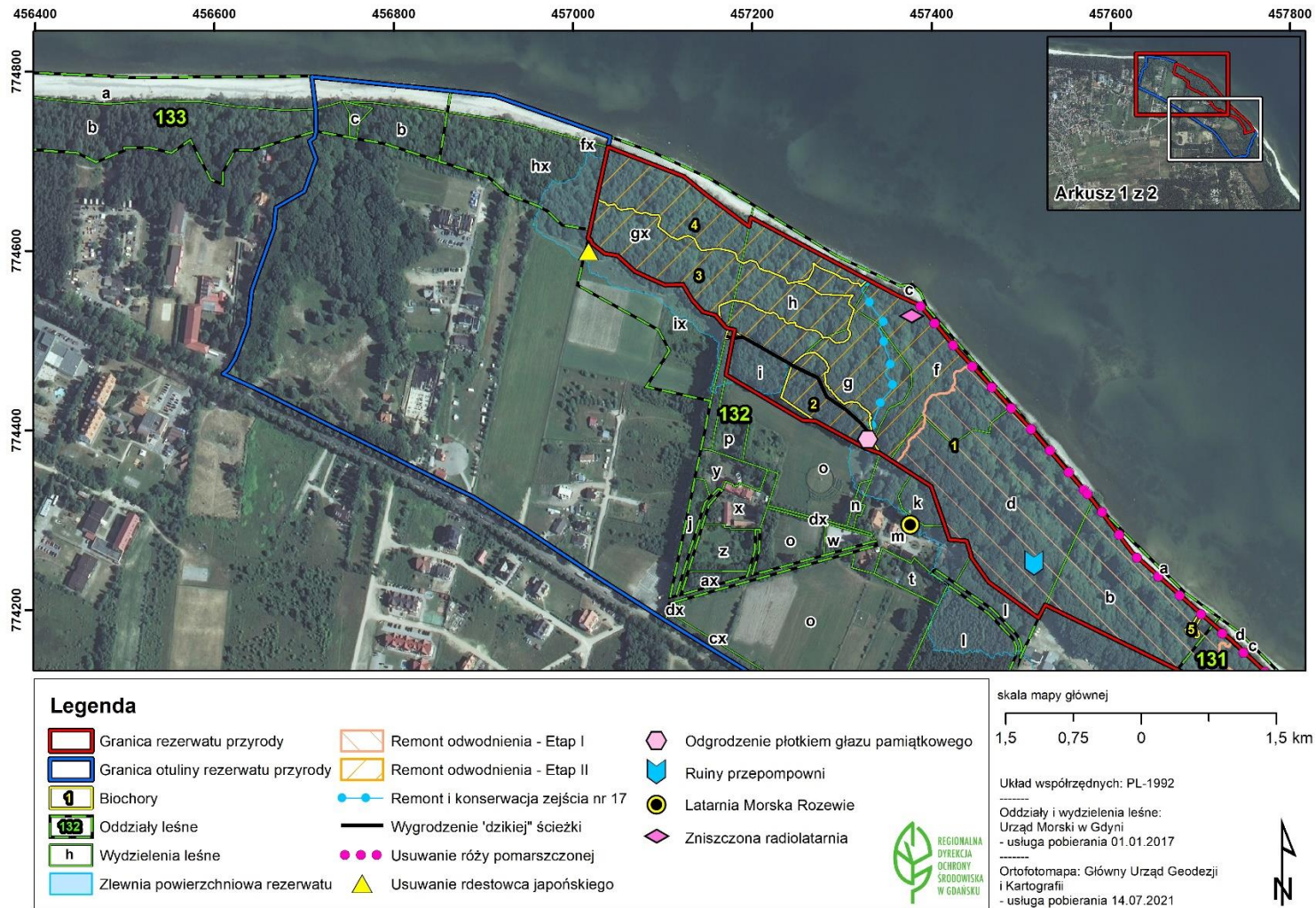
8.	Monitoring stateczności klifu z wykorzystaniem badań geotechnicznych.	Po wykonaniu prac polegających na remoncie systemu drenażowego należy prowadzić coroczny monitoring stateczności klifu przy użyciu metod nieinwazyjnych (np. Lidar).	obszar rezerwatu
9.	Monitoring przepływu wody w systemie drenażowym.	Po wykonaniu budowy lub remontu systemu drenażowego – instalacja urządzeń monitorujących przepływ wody w drenach (odcinek ujściowy). W przypadku stwierdzenia kolmatacji drenów - podjęcie niezbędnych działań (prace należy wykonać ręcznie).	w miejscach lokalizacji systemu drenażowego
10.	Monitoring obcych gatunków inwazyjnych i ekspansywnych.	Prowadzenie monitoringu pod kątem występowania i rozprzestrzeniania: 1) róży pomarszczonej - okolice opaski betonowej optymalnie co 3-4 lata; 2) rdestowca japońskiego - w trakcie prowadzenia zabiegów usuwania, po tym co 3-4 lata; 3) niecierpka drobnokwiatowego, dębu czerwonego, nawłoci kanadyjskiej lub innych obcych gatunków - optymalnie co 3-4 lata; W przypadku stwierdzenia rozprzestrzeniania się ww. gatunków - usuwanie zgodnie z przyjętym dla nich sposobem zwalczania. Monitoring prowadzić jednocześnie dla wszystkich ww. gatunków.	1) okolice opaski betonowej oraz obszar rezerwatu; 2) - 4) obszar rezerwatu
11.	Monitoring gatunków: kukułka Fuchsa <i>Dactylorhiza fuchsii</i> , kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i> , listera jajowata <i>Listera ovata</i> .	Określenie zasobu i stanu populacji – optymalnie co 10 lat.	Biochory: 3, 4 (oddz. 132 h, 132 gx)

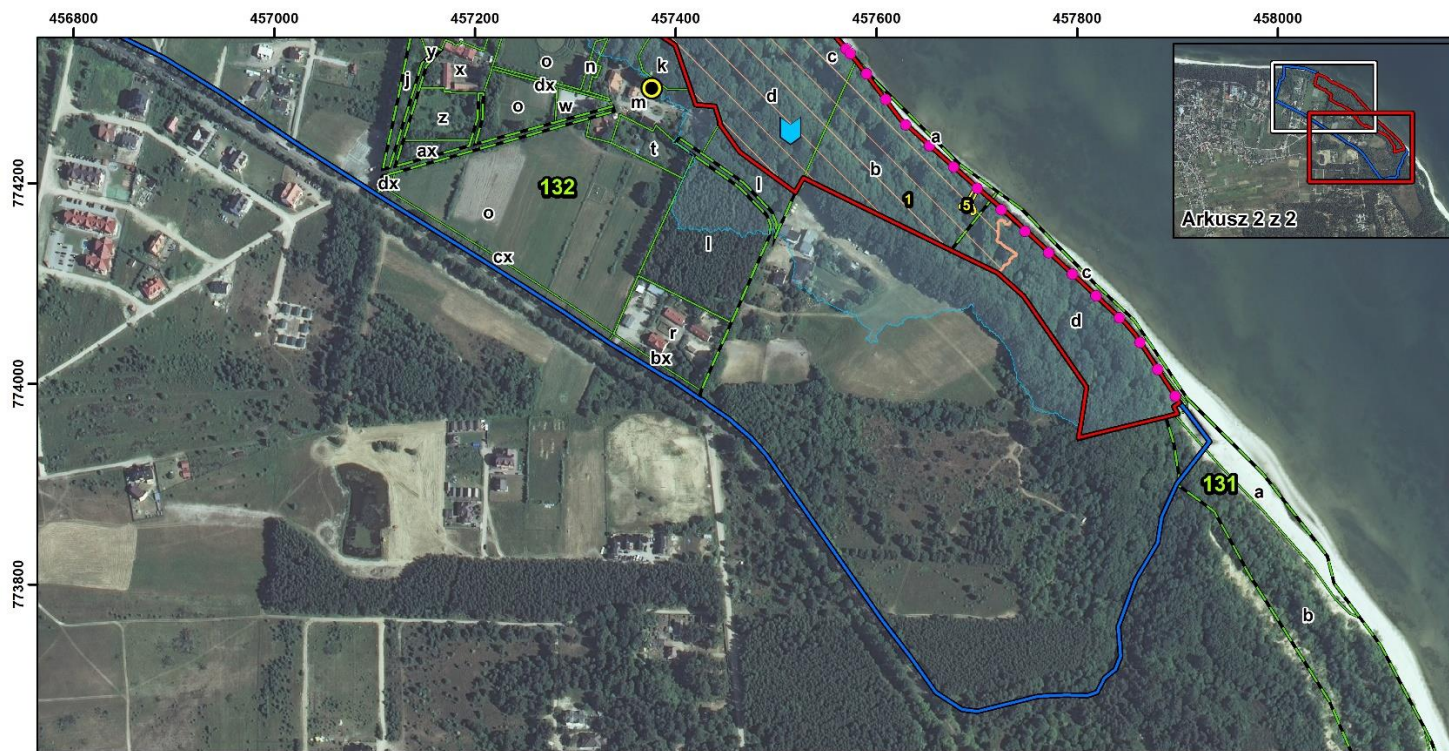
Projekt

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia .....2024 r.

Lokalizacja powierzchni objętych działaniami ochronnymi.

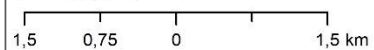
Projekt

Legenda

Granica rezerwatu przyrody	Remont odwodnienia - Etap I	Odgrodzenie płotkiem glazu pamiątkowego
Granica otuliny rezerwatu przyrody	Remont odwodnienia - Etap II	Ruiny przepompowni
Biochory	Remont i konserwacja zejścia nr 17	Latarnia Morska Rozewie
Oddziały leśne	Wygradzenie 'dzikiej' ścieżki	Zniszczona radiolatarnia
Wydzielenia leśne	Usuwanie róży pomarszczonej	
Zlewnia powierzchniowa rezerwatu	Usuwanie rdestowca japońskiego	

skala mapy głównej

Układ współrzędnych: PL-1992

Oddziały i wydzielenia leśne:
Urząd Morski w Gdyni
- usługa pobierania 01.01.2017

Ortofotomapa: Główny Urząd Geodezji
i Kartografii
- usługa pobierania 14.07.2021

Uzasadnienie

Plan ochrony rezerwatu przyrody został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890), zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, z dostosowaniem zakresu prac do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 poz. 794), w tym uwzględniając zakres planu ochrony dla rezerwatu przyrody, określony w art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Plan ochrony rezerwatu sporządza się na okres 20 lat.

Plan ochrony rezerwatu jest zgodny z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kaszubskie Klify PLH220072 (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 5 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kaszubskie Klify PLH220072; Dz. Urz. Woj. Pom. z 2023 r., poz. 2394). Z uwagi na zapisy art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, niniejszy plan nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych dla części obszaru Natura 2000 Kaszubskie Klify PLH220072.

Dokumentacja do planu ochrony została sporządzona w 2020 roku przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gdyni.

Rezerwat „Przylądek Rozewski” został uznany na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 stycznia 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. Nr 13 poz. 48) w celu „zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wybrzeża klifowego porośłego lasem mieszanym z udziałem buka oraz w celu ochrony stanowiska jarzęba szwedzkiego (*Sorbus intermedia*)”. Aktualnie obowiązuje nowy akt wydany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody - zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 29.12.2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Przylądek Rozewski” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2022 r., poz. 41). W zarządzeniu tym został zmieniony cel ochrony rezerwatu na: zachowanie ekosystemów charakterystycznych dla wybrzeża klifowego Kępy Swarzewskiej z żyzną buczyną niżową i wykształcającymi się w sposób naturalny zbiorowiskami naklifowymi.

Pod względem administracyjnym rezerwat zlokalizowany jest w województwie pomorskim, powiecie puckim, w gminie Władysławowo. Rezerwat położony jest w miejscowości Rozewie i otoczony z trzech stron terenami zurbanizowanymi i zabudowaniami. Tylko niewielka część otoczenia rezerwatu pozostała dotychczas niezabudowana i pełni funkcję buforu chroniącego rezerwat przed tamtejszą presją turystyczną. Miejscowość Rozewie ma charakter turystyczny, sezonowy z funkcjonującą tu zabudową. Od lat obserwowane jest szczególnie duże nasilenie ruchu turystycznego w sezonie letnim. Tuż przy granicy rezerwatu zlokalizowana jest latarnia morska, która w 1972 roku decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków została wpisana do rejestru zabytków. Jej zarządcą jest Urząd Morski w Gdyni.

Rezerwat w całości położony jest na terenie obszaru Natura 2000 Kaszubskie Klify PLH220072, a także w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Teren, na którym znajduje się rezerwat jest własnością Skarbu Państwa, w zarządzie Urzędu Morskiego w Gdyni i Starosty Puckiego.

O wartości przyrodniczej rezerwatu stanowi unikatowy w skali wybrzeża polskiego, prawie dwustuletni drzewostan bukowy porastający zbocze klifowe. Sytuacja taka jest niespotykana z uwagi na aktywność osuwiskową klifów na innych odcinkach wybrzeża, gdzie występują zbiorowiska z dominacją buka. W wyniku budowy na początku XX w. opaski betonowej znajdującej się poza granicami rezerwatu i zabezpieczającej brzeg morski przed erozją, w rezerwacie zostały zahamowane procesy zboczowe, co umożliwiło rozwój tego zbiorowiska leśnego. Obecność w terenie starych ponad 200-letnich buków wskazuje na ich występowanie jeszcze przed budową opaski, przy czym przynajmniej część z tych drzew została posadzona (Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, siedlisko 1230-2 – Klify nieaktywne (martwe) -

J. Herbich, s. 77). Zróżnicowanie mikrorzeźby, obecność licznych wysięków wód oraz przemysłowo-zboczowy typ gospodarki wodnej gleb i warunków wodnych powodują, że skład i struktura florystyczna płatów żyznej buczyny w granicach rezerwatu jest niejednorodna. Poszczególne płaty różnią się mniej lub bardziej składem florystycznym, częstością i ilościowością występowania wielu składników. Zasadnicze zróżnicowanie florystyczne wyraża się w występowaniu dwu podstawowych jego postaci: zboczowej – z dobrze rozwiniętą warstwą mszystą na silnie nachylonych partiach stoków oraz postaci na powierzchniach stopni osuwiskowych – pozbawionej warstwy mszystej lub co najwyżej ze znikomym udziałem mszaków w warstwie runa. Na terenie rezerwatu częściowo poza zasięgiem betonowej opaski występują płaty zbiorowiska *Acer pseudoplatanus-Aegopodium podagraria* budowane głównie przez klon pospolity i jawor. Wyróżnia je występowanie liczących wiele osobników populacji storczyków – głównie kukułki Fuchsa *Dactylorhiza Fuchsii* i listery jajowatej *Listera ovata*.

U podnóży klifu w miejscach wysięków wód gruntowych, gromadzenia się wód ze spływów powierzchniowych na podłożu umiarkowanie wilgotnym występuje zbiorowisko *Acer pseudoplatanus-Fraxinus excelsior* oraz w obrębie niszy źródłiskowej w wydzielaniu 132 g na niewielkiej powierzchni zbiorowisko *Alnus glutinosa*. W miejscach wysięków wód obserwowano koncentracje płazów w okresie godowym. Stwierdzono występowanie ropuchy szarej i żaby trawnej. Ze względu na silnie ograniczone możliwości migracji płazów związane z dużymi stromiznami i specyficznym ukształtowaniem terenu obserwowano pojedyncze osobniki w innych częściach rezerwatu. Wg autorów dokumentacji (BULiGL o. w Gdyni) stwierdzone osobniki tworzą zamkniętą populację lokalną występującą na najdalej wysuniętym na północ w skali kraju stanowisku.

Rezerwat położony jest na skarpie klifowej Przylądka Rozewskiego. W obrębie rezerwatu występują powierzchniowo niemal wyłącznie utwory mineralne. Wskutek umocnienia opaską betonową klif jest tu na przeważającej powierzchni nieaktywny – martwy, niemal w całości porośnięty lasem. W najwyższych partiach osiąga on wysokość 53-54 m n.p.m. Budowa geologiczna wewnątrz rezerwatu jest wybitnie urozmaicona. Rzeźba terenu obszaru wynika z budowy geologicznej, działalności zlodowaceń plejstoceńskich, późniejszych procesów związanych z deglacją tego obszaru oraz znaczącym wpływem procesów morskich na rozwój strefy brzegowej w holocenie. Obecnie główne czynniki wpływające na rzeźbę tego obszaru to procesy stokowe, oddziaływanie morza oraz działalność człowieka. Cofanie się lądolodu pod koniec zlodowacenia Wisły (stadiał pomorski) uruchomiło proces wietrzenia trwający ze zmienną intensywnością do dzisiaj. Opady atmosferyczne o większej niż przeciętna intensywności powodują uruchamianie procesów deluwialnych. Niekiedy podczas długotrwałych opadów może dochodzić do upłynnienia i zejścia mas ziemi na silnie nachylonych stokach (stopnie osuwiskowe). Powierzchnia takich osuwisk najczęściej nie przekracza powierzchni kilku lub kilkadziesiąt arów. Szczególnie intensywne procesy deluwialne zachodzą w sytuacji, kiedy podstawa stoku jest transportowana w inne miejsce. Nachylenie klifu wzrasta wówczas, a to w połączeniu z przemieszczającymi się wodami podskórnymi sprzyja powstawaniu naturalnych osuwisk. Procesy te widoczne są również obecnie i powstały w ciągu ostatnich 20 lat w trzech miejscach w rezerwacie, przy czym zmodernizowana opaska betonowa skutecznie unieruchomiła podstawę klifu, dając oparcie przeciwdziałające całkowitemu osunięciu się mas ziemnych do wód Bałtyku. Opaska zapobiega również procesom oddolnej abrazji klifu przez fale. Pomimo tego wody opadowe i gruntowe w górnych i środkowych partiach klifu mogą spowodować uruchomienie osuwiska wielkopowierzchniowego, a co za tym idzie – utratę głównego przedmiotu ochrony jakim jest wybrzeże klifowe z blisko 200-letnim drzewostanem bukowym.

Stoki klifu w granicach rezerwatu na przeważającej długości wykazują wyraźną trójdzielność związaną z budową geologiczną i procesami osuwiskowymi. W ich profilu zaznacza się występowanie:

- stromych, miejscami urwistych ścian nisz osuwiskowych o wysokości do ok. 10-15 m (w poziomie 50 – 35 m n.p.m.) – zbudowanych głównie z glin zwałowych;
- stopnia osuwiskowego – występującego w poziomie ok. 38 - 15 m n.p.m.;
- dolnego, stromego stopnia abrazyjnego schodzącego do poziomu plaży (obecnie umocnionego opaską betonową, co spowodowało zanik abrazji i złagodzenie stoku stopnia w wyniku spływów koluwium).

Projekt

Silnie rozwinięte zjawiska osuwiskowe są cechą charakterystyczną na całym odcinku klifu od Jastrzębiej Góry do Rozewia. Ich efektem jest występowanie na omawianym odcinku szeregu różnowiekowych nisz osuwiskowych i związanych z nimi form morfologicznych. Są to strome, miejscami urwiste stoki osuwisk, progi osuwiskowe, jezory koluwium i liczne drobne formy spływaniania i spływiania materiału koluwalnego. W środkowej części rezerwatu występuje uaktywnione w latach 2005-2010 osuwisko, gdzie duże nachylenie terenu i brak zwartej szaty roślinnej spowodowało wystąpienie licznych mikroform rzeźby takich jak żłobki erozyjne.

Obszar rezerwatu położony jest na terenie nadal aktywnym morfodynamicznie. Znajduje się tu 6 osuwisk oznaczonych w krajowym Systemie Ochrony Przeciwosuwiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego. Występują one ciągłym pasem wzdłuż całego wybrzeża klifowego w granicach rezerwatu. W ww. systemie zostały oznaczone jako aktywne ciągle, okresowo, bądź nieaktywne. Aktywne osuwiska powstałe w centralnej części rezerwatu objęły już przeszło 250 m odcinek klifu.

Ponadto rezerwat poprzez swoją ekspozycję i ukształtowanie terenu narażony jest na silne oddziaływania gwałtownych zjawisk naturalnych (np. wiatry huraganowe, czy długotrwałe opady deszczu mogące doprowadzić do uruchomienia osuwisk ziemnych). Drzewa w rezerwacie pochylone są w dwóch kierunkach, co świadczy o zjawisku spływaniania zwietrzliny oraz powaleniu drzew przez wiatry sztormowe.

Elementem stymulującym występowanie osuwisk na odcinku wybrzeża między Rozewiem, a Jastrzębią Górą jest występowanie spoistych osadów zastoiskowych w dolnej i środkowej części profilu klifu i występujących na nich wysięków wód. Sprzyja to powstawaniu powierzchni poślizgu, będących bezpośrednią przyczyną występowania osuwisk na tym terenie (Kamiński i in. 2012, Subotowicz 1982, Subotowicz 2000). Poślizg taki powstaje po przekroczeniu wytrzymałości gruntu na ścinanie wzdłuż określonej powierzchni, przebiegającej w ośrodku gruntowym i nazywanej powierzchnią poślizgu. Zjawiska takie cechują się tym, że głównymi siłami wpływającymi na utratę stateczności są siły masowe, wywodzące się od ciężaru gruntu oraz siły hydrodynamiczne, pochodzące od wody przepływającej przez grunt.

Powstawanie osuwisk będzie nasilać się wskutek prowadzenia niewłaściwej gospodarki przestrzennej w zlewni topograficznej rezerwatu złożonej z ponad 40 zlewni cząstkowych o zróżnicowanej powierzchni będącej efektem bardzo urozmaiconej rzeźby terenu i dużego nachylenia ścian klifowych.

Tereny przylegające do rezerwatu od strony południowo-zachodniej, pomiędzy rezerwatem, a drogą wojewódzką nr 216 (ul. Rozewska) od lat podlegają silnej presji inwestycyjnej. Wyjątek stanowią tu grunty Skarbu Państwa w zarządzie Urzędu Morskiego w Gdyni, wykorzystywane na potrzeby jednostki głównie jako tereny zielone. W przypadku dalszej intensyfikacji zabudowy, działalności związanej z niewłaściwym użytkowaniem, zagospodarowaniem, lokalizacją przedsięwzięć mogących prowadzić do intensyfikacji spływu wód opadowych do rezerwatu. Zwiększona antropopresja i penetracja stoków i wierzchowiny klifu prowadząca do przyspieszenia procesów osuwiskowych, stanowią zagrożenie dla celu ochrony i spowodować mogą przekroczenia pojemności środowiska. Zagospodarowanie terenu w sposób niezgodny z przeznaczeniem, tak jak w przypadku dz. ewid. 394 (R, Ps) oraz defragmentacja działki 386 powoduje, że budynki już stojące lub planowane znajdują się na terenie nie predysponowanym do zabudowy. Podłoże stanowią grunty wodnolodowcowe na glinach zwałowych, czy piaski lodowcowe. Działki te znajdują się w odległości ok. 100-150 m od granic rezerwatu w jego otulinie. Ich dalsza zabudowa, a także lokalizowanie obiektów tymczasowych, małej architektury, czy odprowadzanie wód opadowych będzie pogłębiał proces dalszej fragmentacji gruntów i wzmacniał procesy osuwiskowe. Należy podkreślić, że do zadań jednostek samorządowych należy eliminowanie zagrożeń środowiska poprzez stosowanie odpowiednich technik i technologii a także właściwe wypełnianie zadań z zakresu planowania przestrzennego (Koreleski 2002, Zagrożenia środowiskowe, a zagospodarowanie przestrzeni wiejskiej). Wskazane w planie ochrony ustalenia do dokumentów planistycznych mają na celu m.in. zmniejszenie negatywnego oddziaływania wód opadowych i minimalizację zagrożeń związanych z intensyfikacją procesów osuwiskowych.

Z dużym prawdopodobieństwem wody odprowadzane w kierunku południowym filtrują w piaszczyste podłoże gruntowe i po stopie przewarstwień gruntów spoistych spływają bezpośrednio do Morza

Projekt

Bałtyckiego, co umożliwi nasycenie ośrodka gruntowego wodą, w efekcie czego dochodzi do znacznego obniżenia jego właściwości wytrzymałościowych i rozwoju dalszych procesów osuwiskowych. Koluwium osuwiskowe ze względu na niskie właściwości wytrzymałościowe nie stanowi w takim przypadku przypory dla powstałej skarpy, a odsłonięcia „świeżych” warstw skutkują ich nawodnieniem oraz dalszą degradacją podłoża gruntowego. Wszystko to sprzyja rozwojowi postępującego osuwiska.

W przypadku takiego osuwiska występują okresy, kiedy zbocze/skarpa osiąga stan równowagi, jednakże wpływ niekorzystnych czynników prowadzi do dalszego rozwoju osuwiska i powstania kolejnych powierzchni poślizgu.

Podjęcie działań przewidzianych w niniejszym planie i przeciwdziałających intensyfikacji procesów osuwiskowych ma więc kluczową rolę w celu ochrony rezerwatu „Przyłądek Rozewski”. Wymienione w §7 zarządzenia ustalenia będą miały pozytywny wpływ na gospodarkę finansową Miasta Władysławowa, jak i Urzędu Morskiego w Gdyni. Koszty przewidzianych zabezpieczeń (remont układu drenażowego), jak i zapisy do dokumentów planistycznych pozwolą na zminimalizowanie kosztów, które w przypadku nie zrealizowania ww. zapisów mogą być związane z usuwaniem zniszczeń spowodowanych przez osuwiska, jak i odszkodowań związanych z funkcjonowaniem na tym terenie budynków i będą znacząco przewyższały te poniesione na zabezpieczenie terenu. Ponadto, nie można się zgodzić z koncepcją wykorzystania terenu znajdującego się w otulinie rezerwatu jako obszaru turystycznego o rozbudowanej sieci usług towarzyszących. Budowa kolejnych budynków będzie powodować dalsze osłabianie się nośności gruntu oraz wzmacnia obecną już dużą presję turystyczną. Prowadzona gospodarka przestrzenna na tym terenie nie może być ingerencją człowieka w środowisko przyrodnicze i efektem wywieranej presji ekonomicznej. Takie działanie mogłoby doprowadzić do zaburzenia funkcjonowania lokalnego systemu geomorfologicznego i degradacji gleb przez wywołane ruchy mas ziemnych i procesy erozyjne. Poprzez właściwe gospodarowanie obszarem stwarza się korzystne warunki do przeciwdziałania procesom osuwiskowym. Ponadto poprzez wskazaną w planie ochronę gospodarkę wodami opadowymi i roztopowymi minimalizuje się wystąpienie zjawiska osłabienia stabilności klifu. W przypadku braku wskazań do gospodarki przestrzennej ilość powstających w ten sposób osuwisk może znacząco się zwiększyć w krótkim czasie. Zagrożone będą zatem kolejne fragmenty najstarszego drzewostanu bukowego w rezerwacie, jak również przylegające do rezerwatu obiekty zabytkowe (m.in. latarnia morska w Rozewiu). Jak podaje PIG (Zalecenia dla administracji publicznej dotyczące prowadzenia Rejestrów terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy oraz zagospodarowania przestrzennego terenów osuwiskowych) do terenów, gdzie ryzyko powstawania osuwiska jest wysokie należą zwykle również strefy wokół osuwisk. Są to obszary, gdzie ryzyko strat może okazać się porównywalne do ryzyka występującego na obszarach osuwisk. Rozwój osuwiska i związane z tym jego powiększenie może zachodzić w różnych kierunkach, w zależności od charakteru i lokalizacji danego osuwiska. Szczególnie zagrożony jest teren powyżej skarp osuwiskowych, gdzie w wyniku rozwoju osuwiska może dojść do gwałtownego uruchomienia gruntów i skał podłoża, co może zagrażać zdrowiu i życiu ludzi oraz mieniu.

Na obszarze rezerwatu brak stałej sieci rzecznej. Okresowo w obrębie klifu funkcjonuje bardzo rozbudowana sieć spływu powierzchniowego. Istotnym elementem sieci hydrograficznej w rezerwacie jest stara, w większości niesprawna sieć drenaży przypowierzchniowych, pierwotnie odwadniających zbocza i podstawę klifu. Z uwagi na ruchy osuwiskowe całość systemu drenarskiego została uszkodzona i tylko w nielicznych miejscach pełni swoją szczątkową funkcję. Pomimo to drenaż przy dużych opadach deszczu ciągle prowadzi wodę. Niestety brak ciągłości układu powoduje powstanie bezodpływowych zbiorników lub powoduje, że woda jest rozsączana w niższych partiach skarpy.

Poważne uszkodzenia i zamulenie sieci drenażu powodują aktualnie w kilku miejscach rozmiękczenie i erozję niestabilnego już gruntu, co w najbliższych latach może doprowadzić do ponownego powstania osuwisk. Sieć ta pozostaje w zarządzie Urzędu Morskiego w Gdyni. W tej sytuacji konieczne jest podjęcie działań o charakterze prac hydrotechnicznych, mających na celu ograniczenie wystąpienia gwałtownych procesów osuwiskowych. Wskazane w planie ochrony prace zostały podzielone na dwa etapy. Etap I obejmuje prace w obszarze, w którym wystąpiły osuwiska oraz w którym znajdują się najbardziej niebezpieczne lub uszkodzone

Projekt

urządzenia drenarskie. Ponadto, jest to obszar wymagający działań w pierwszej kolejności, to na nim wystąpiły osuwiska w latach 2005-2010. II etap prac będzie można podjąć po wykonaniu badań monitoringowych i potwierdzeniu pozytywnych efektów rozwiązań technicznych zastosowanych na etapie I przy czym wskazany jest przynajmniej 5-letni okres obserwacji efektów zastosowanych rozwiązań, a następnie po pozytywnej ocenie przystąpienie do II etapu prac. Nieodzownym działaniem związanym z planowaną przebudową układu drenarskiego jest prowadzenie monitoringu stateczności klifu oraz instalacja urządzeń na odcinku ujściowym drenów do badania w nich przepływu wody po ich wyremontowaniu. Działania te pozwolą na nadzorowanie pracy drenów i reagowanie służb w przypadku ich zamulenia czy zatkania oraz pozwolą zbadać ew. występujące procesy osuwiskowe.

Zaplanowane wyżej działania ochronne mają na celu zminimalizować ryzyko powstania nowych osuwisk niemniej jednak istnieje obawa, iż pomimo podjętych czynności wystąpią sytuacje prowadzące do osłabienia konstrukcji opaski betonowej. Obecnie trudno przewidzieć jakiego rodzaju działania zapobiegające należałoby podjąć w takiej sytuacji, dlatego też wszelkie czynności inne niż te wymienione w planie ochrony powinny być podjęte wyłącznie w przypadku zagrożenia celu ochrony rezerwatu i przy braku efektów podjętych działań ochronnych wskazanych w niniejszym dokumencie.

Walory rezerwatu, jak i najstarszej w Polsce latarni morskiej są docenione przez odwiedzających miejscowość od wielu lat. Wiąże się to z presją turystyczną wskazaną zarówno jako istniejące, jak i potencjalne zagrożenie dla ekosystemów rezerwatu (możliwość nasilenia się zjawiska w kolejnych latach). Dla eliminacji i ograniczenia zagrożeń z tym związanych zasadnicze znaczenie ma odpowiednie ukierunkowanie ruchu w obszarze chronionego obiektu oraz konsekwentne egzekwowanie zasad przebywania w rezerwacie. W latach 2018-2019 latarnię morską odwiedziło ponad 100 tys. osób/rok (dane Urzędu Morskiego w Gdyni). Zakładać można, że część z osób ze względu na bliskość plaży znajdującej się poniżej latarni przechodzi przez rezerwat. W rezerwacie znajduje się tylko jedno wejście umożliwiające przedostanie się w ten sposób turystów – wejście oznaczone przez Urząd Morski w Gdyni - nr 17. Ścieżka ta funkcjonuje w tym miejscu od ponad 50 lat, obecnie wymaga remontu. Dotychczasowe rozpoznanie geotechniczne w lokalizacji planowanej przebudowy zejścia jest dalece niewystarczające ze względu na skomplikowane warunki geotechniczne.

W dokumentacji sporządzonej na zlecenie Miasta Władysławowo (GEODOM 2018) na potrzeby przebudowy zejścia nie uwzględniono stabilności klifu i zagrożenia związanego z możliwym uruchomieniem procesów osuwiskowych. Badania geotechniczne zleczone przez Miasto Władysławowo wykazują braki w rozpoznaniu uwarunkowań budowy geologicznej w zakresie:

- 1) Rozpoznania stropu i miąższości warstw osadów glacialimnicznych w budowie klifu – jako głównej warstwy decydującej o stabilności stoku;
- 2) ilości wierceń i stopnia rozpoznania warunków geologicznych – została rozpoznana budowa geologiczna tylko w górnej części klifu na podstawie tylko 2 otworów;
- 3) głębokości rozpoznania warstw litologicznych – w niżej położonym otworze nr 2 rozpoznano budowę geologiczną do rzędnej 25,86 m, przy zaleganiu stropu utworów glacialimnicznych do wysokości rzędnych od kilku do 18-20 m n.p.m.
- 4) nie rozpoznano uwarunkowań hydrogeologicznych – w tym w szczególności występowania poziomów i sączeń wód gruntowych – jako jednego z podstawowych czynników stymulujących zjawiska osuwiskowe na tym odcinku klifu;
- 5) nie uwzględniono osuwiskowego charakteru terenu i nie odniesiono się do realnego zagrożenia osuwiskami na terenie planowanego do przebudowy zejścia, w tym kontekście zakres badań i analiz przedstawionych w badaniach geotechnicznych jest niewystarczający.

Przewiduje się, że planowana przebudowa zejścia w sposób wskazany w ww. dokumentacji będzie powodować wzrost zagrożenia osuwiskowego poprzez:

- osłabienie stateczności stoku w wyniku prowadzenia prac (wbijanie pali),
- dodatkowe obciążenie stoku klifu elementami zabudowy (pale nośne, schody, poręcze, oświetlenie),
- dodatkowe obciążenie wzmocnionym ruchem turystycznym (zwiększona przepustowość zejścia),

Projekt

- możliwość zwiększonej infiltracji wód opadowych w głąb profilu litologicznego poprzez wykonane otwory do palowania – na głębokość 6 m (część z nich w dolnej części stoku może docierać bezpośrednio do stropu warstw nieprzepuszczalnych i utrzymujących się na nich sączy wód).

Biorąc pod uwagę obecny stan wiedzy na temat uwarunkowań geologicznych i hydrogeologicznych ścian klifu po których biegnie zejście nr 17, a także stwierdzone ryzyko potencjalnych oddziaływań negatywnych w obrębie rezerwatu, należy odrzucić możliwość realizacji powyższego projektu w proponowanej formie. Jako że zejście nr 17 w obecnej formie technicznej stanowi charakterystyczny element kulturowy i krajobrazowy rezerwatu oraz niewątpliwie z uwagi na konieczność właściwego ukierunkowania ruchu turystycznego należy udostępnić rezerwat wyłącznie w tym miejscu, po wcześniejszym remoncie infrastruktury. Ponieważ istniejąca ścieżka funkcjonuje w tym miejscu kilkadziesiąt lat i ma niepowtarzalny wygląd półnaturalnego szlaku górskiego taki charakter należy utrzymać, a prace wykonać w zakresie wskazanym w planie ochrony.

Ponieważ jako zagrożenie wskazano penetrację rezerwatu ścieżką leśną znajdującą się na zachód od wejścia nr 17 (wierzchołek klifu) w ramach działań ochronnych przewidziano jej zamknięcie poprzez zagrodzenie oraz wyposażenie w tablice informacyjne. Ponadto ze względu na przejawy wandalizmu – zniszczenie tablicy pamiątkowej na głazie, penetrację pozostałości nieczynnej radiolaterny i ruin przepompowni zaplanowano naprawę i utrzymanie ogrodzeń na tych obiektach i montaż tabliczek informacyjnych. Istotnym elementem jest właściwa identyfikacja granic rezerwatu, dlatego też zaplanowano utrzymanie i montaż tablic urzędowych i oznakowanie granic rezerwatu na drzewach zieloną farbą. Tablice informacyjne zawierające dane o walorach rezerwatu, celu oraz zasadach jego ochrony, a także o istniejącej na jego terenie infrastrukturze mają pełnić funkcje edukacyjne i przeciwdziałać antropopresji.

Na obszarze rezerwatu wstępują ekspansywne gatunki obce. Wśród nich największą powierzchnię zajmuje obecnie róża pomarszczona, rosnąca w pobliżu opaski betonowej. To gatunek posadzony w celu stabilizacji brzegu, obecnie uznawany za obcy, wymagający usuwania. W niniejszym planie ochrony przewidziano jej wielokrotne usuwanie, więcej niż jeden raz w roku- według potrzeb. Po tym zaplanowano monitoring gatunku co 3-4 lata. Jako zagrożenie potencjalne zewnętrzne wskazano możliwą ekspansję innych gatunków: rdestowca japońskiego rosnącego w odległości ok. 10 m od granic oraz pozostałych gatunków rosnących w rezerwacie: niecierpka drobnokwiatowego, dębu czerwonego, nawłoci kanadyjskiej. W ramach planu ochrony zaplanowano usuwanie niecierpka drobnokwiatowego, nawłoci kanadyjskiej, dębu czerwonego i innych gatunków inwazyjnych zgodnie z przyjętym dla nich sposobem zwalczania - według aktualnych potrzeb.

W ramach monitoringu flory zaplanowano co 10 lat określenie zasobu i stanu populacji kukułki Fuchsa, kruszczyka szerokolistnego i listery jajowatej. Kukułka występuje licznie na półkach osuwiskowych w zachodniej części rezerwatu. Jej liczebność można oszacować na co najmniej kilkaset osobników. W podobnych lokalizacjach i w równie wysokiej liczbie okazów notowano listerę jajowatą.

Kruszczyk szerokolistny notowany był sporadycznie (kilka osobników) na półce osuwiskowej w północno-zachodniej części rezerwatu.

Do celów naukowych rezerwat może być udostępniony wyłącznie na wniosek zainteresowanego, po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku określającego zakres i zasady prowadzenia badań, pod warunkiem, że badania nie spowodują negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu.

Nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, ze względu na sprzeczność powyższych form działalności z celami ochrony przyrody w rezerwacie.

Wskazuje się jako udostępnione do celów edukacyjnych i turystycznych miejsce w oddziale 132 g¹²⁾, w którym występuje głaz pamiątkowy, stanowiący podstawę pomnika poświęconego załodze samolotu Douglas DB-7 „Boston”- Wiktorowi Nosowowi, Aleksandrowi Igoszinowi i Teodorowi Dorfiejewiowi.

Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych do celów rekreacyjnych, sportowych oraz amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na zagrożenie dla przedmiotów ochrony rezerwatu

---

¹²⁾ Oddziały Urząd Morski w Gdyni, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2017-2026.

Projekt

i przeciwdziałanie antropopresji oraz brak zbiorników wodnych i cieków w obrębie rezerwatu. Nie wyznacza się obszarów, w których można polować ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt. Utrzymuje się przy tym zakaz wprowadzania psów na teren rezerwatu, ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt¹³⁾.

W planie ochrony nie uwzględniono wyników audytu krajobrazowego, gdyż dla województwa pomorskiego takiego audytu jeszcze nie przeprowadzono.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań ochronnych związanych z usuwaniem gatunków obcych i inwazyjnych oraz monitoring flory jest RDOŚ w Gdańsku. Za monitoring warunków hydrogeologicznych, stateczności klifu podmiotem odpowiedzialnym jest Urząd Morski w Gdyni. Za remont infrastruktury w rezerwacie (przebudowa zejścia nr 17 oraz zamknięcie, zagrodzenie „dzikiej” ścieżki jest Miasto Władysławowo). Za zabezpieczenie infrastruktury – pozostałości przepompowni ścieków i nieczynnej radiolatarni jest Urząd Morski w Gdyni/Miasto Władysławowo.

Środki finansowe na realizację działań ochronnych oraz monitoring w większości planuje się pozyskać z funduszy wspierających ochronę przyrody, w związku z czym wysokość dofinansowania będzie decydować o zakresie i terminie realizacji zaplanowanych działań. Zatwierdzony plan ochrony będzie stanowił podstawę merytoryczną i formalną do aplikowania o środki finansowe do funduszy wspierających czynną ochronę przyrody.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku pismem RDOŚ-Gd-WOC.6202.3.2024.MaK.1 z dnia 14 marca 2024 r. przesłał projekt zarządzenia do Urzędu Morskiego w Gdyni z prośbą o zapoznanie się, wniesienie ewentualnych uwag oraz w szczególności, w nawiązaniu do spotkania z dnia 27.02.2024 r. w Rozewiu, zaproponowanie zapisów dotyczących remontu i odwodnienia klifu, wraz z uzasadnieniem wyboru zaproponowanej metody w odniesieniu do zaproponowanej w projekcie planu ochrony.

Urząd Morski w Gdyni pismem INZ.9202.38.2024.AD, EZD:INZI.9202.49.2024.AD z dnia 02.04.2024 r. (wpływ 10.04.2024 r.) zaopiniował pozytywnie niniejszy projekt zarządzenia i wniósł następujące uwagi:

1. „§ 7 ust. 2 projektu Zarządzenia - działka ewidencyjna 760 obr. Rozewie zlokalizowana jest na km ok. 131,64 do 130,74 brzegu morskiego.
2. § 7 ust. 3 lit. c) projektu Zarządzenia - należy usunąć powtórzenie „(...) obligatoryjnie należy wykonać badania ~~stateczności~~ jego stateczności”.
3. Załącznik nr 1 do Zarządzenia, wiersz 1 oraz Załącznik nr 2 do Zarządzenia, wiersz 1 - należy poprawić błąd literowy. Zamiast „niecierpka drobnokwiatowego” winno być „niecierpka drobnokwiatowego”.
4. Załącznik nr 1 do Zarządzenia, wiersz 2 - określono sposoby eliminacji rdestowca japońskiego poprzez cięcie pędów. W opublikowanych m.in. przez IOP PAN i GDOŚ metodykach mowa jest o usuwaniu także kłaczy. Ponadto, w Załączniku nr 2 do Zarządzenia, wiersz 1 oraz wiersz 10 jako zakres działań ochronnych wskazano usuwanie „(...) innych gatunków inwazyjnych zgodnie z przyjętym dla nich sposobem zwalczania”. Przytoczone zapisy budzą wątpliwości czy pozostawiona jest pewna dowolność a jeśli nie to, którą metodą eliminacji należy się kierować.
5. Załącznik nr 2 do Zarządzenia, wiersz 2 punkt 5 proponuje się zapisać w następującym kształcie:
  - a) drenaż wykonać w technologii minimalizującej ingerencję w istniejący drzewostan np. dreny wiercone wprowadzane w zbocze klifu od strony brzegu w miejscu nie porośniętym drzewami, dreny zlokalizowane poniżej poziomu terenu z przewodem odprowadzającym wodę do studzienki zbiorczej umieszczonym wzdłuż brzegu morskiego;
  - b) w razie konieczności - likwidacja starych elementów odwodnienia w zakresie nie powodującym dalszej destabilizacji procesów osuwiskowych;
  - c) nadzór dendrologiczny na każdym etapie prac;
  - d) lokalizacja zaplecza placu budowy poza obszarem zlewni powierzchniowej rezerwatu i poza terenem rezerwatu.

Do ww. punktu 5 należy zastosować następujące przepisy:

---

¹³⁾ Z wyjątkiem psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.Dz. U. z 2024 r. poz. 44)

Projekt

- *Projekt architektoniczno – budowlany: Remont i odbudowa odwodnienia klifu od km 130,7 do km 134,5 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie. ETAP I km 130,950 do km 131,430 – obszar zespołu latarni morskiej Rozewie. Ingeo Sp. z o.o. 2022 r.*
  - *Ekspertyza techniczna Politechniki Gdańskiej: Analiza projektu architektoniczno-budowlanego dotyczącego remontu i odbudowy odwodnienia klifu od km 130+700 do km 134+500 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie, ETAP I od km 130+950 do km 131+430 – Obszar zespołu latarni morskiej Rozewie. Gdańsk, wrzesień 2023 r.*
  - *Dokumentacja geologiczno-inżynierska w celu określenia warunków geologiczno-inżynierskich dla remontu i odbudowy klifu w km 130,7 do km 134,5 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie. Etap I km 130+950 – 131+430 Obszar zespołu latarni morskiej Rozewie. Ingeo Sp. z o.o. 2022 r.*
6. *Załącznik nr 2 do Zarządzenia, wiersz 3 punkt 1 sugeruje się następujące brzmienie „Wykonać remont zejścia z zachowaniem następujących warunków:”*
7. *Projekt Uzasadnienia, str. 16, akapit 1 – wskazuje się, że „II etap prac będzie można podjąć po wykonaniu badań monitoringowych i potwierdzeniu pozytywnych efektów rozwiązań technicznych zastosowanych na etapie I przy czym wskazany jest minimum roczny okres obserwacji efektów zastosowanych rozwiązań, a następnie po pozytywnej ocenie przystąpienie do II etapu prac.” Podczas gdy w Załączniku nr 2 do Zarządzenia, wiersz 2 punkt. 3 - „Zalecany przynajmniej 5-letni okres obserwacji efektów zastosowanych rozwiązań na etapie I prac przed przystąpieniem do etapu II”. Wskazane jest ujednoczenie zapisów”.*

Uwagi Urzędu Morskiego zostały uwzględnione w projekcie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Przylądek Rozewski”.

Ponadto w ww. piśmie Urząd Morski w Gdyni przekazał uzasadnienie proponowanej zmiany technologii remontu i odbudowy odwodnienia klifu.

„Obszar zagrożony ruchami masowymi wymaga podjęcia niezwłocznych działań zwiększających stateczność istniejących zboczy. W tym celu przyjęto rozwiązanie projektowe polegające na zabezpieczeniu klifu przez zastosowanie drenażu wgłębnego, którego zastosowanie polepszy parametry wytrzymałościowe gruntów budujących zbocza poprzez zmniejszenie ich wilgotności oraz ograniczenie zjawiska ciśnienia sphywowego. Analiza obliczeniowa proponowanego rozwiązania oraz dotychczasowe doświadczenia w stabilizacji skarp i zboczy wskazują jednoznacznie, że tego rodzaju rozwiązanie wpłynie na zwiększenie stateczności – przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego oddziaływania planowanych robót do niezbędnego minimum na stan zachowania środowiska naturalnego.

Zgodnie z Umową nr 11/IOW/2021 z dnia 29 lipca 2021 r. firma projektowa Ingeo opracowała pełną dokumentację projektową p.n.: „Remont i odbudowa odwodnienia klifu do km 130,7 do km 13,5 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie, Etap I”. Celem opracowania była stabilizacja zbocza klifu.

W roku 2018 zostały wykonane KRO (Karty Rejestracyjne Osuwisk) dla osuwisk występujących na badanym terenie. Aby chronić cenny drzewostan (wielowiekowe dęby i buki) ustanowiono w 1959 r. na terenie osuwiska Rezerwat Przyrody „Przylądek Rozewski”. W związku z powyższą formą ochrony przyrody, nie było możliwe wykonanie prac budowlanych mających na celu odtworzenie klasycznego drenażu wykonywanego w otwartych wykopach. Na skutek braku możliwości uczynienia istniejącego i wykonania nowego układu drenarskiego w technologii wykopowej istniało realne zagrożenie kolejnego uaktywnienia zjawisk osuwiskowych na klifie, a tym samym realne zagrożenie dla znajdujących się w niewielkiej odległości od jego krawędzi zabudowań gospodarczych, mieszkalnych i latarni morskiej. Pomimo niewątpliwego ograniczenia wpływu morza na podcinanie klifu (poprzez budowę opaski brzegowej), istnieje nadal bardzo duże prawdopodobieństwo, graniczące z pewnością, że osuwisko będzie rozwijać się dalej w kierunku zabudowań. To szkodliwe zjawisko związane jest z brakiem uregulowania stosunków wodnych na zbczu klifu – obecnie objętego ochroną ścisłą.

Biorąc pod uwagę, że zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 29 grudnia 2021 r. (Dz. U. woj. pomorskiego z 2022 r., poz. 41) celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ekosystemów charakterystycznych dla wybrzeża klifowego Kępy Swarzewskiej z żyzną buczyną niżową i wykształcającymi się w sposób naturalny zbiorowiskami naklifowymi, Urząd Morski w Gdyni, po akceptacji

Projekt

przez RDOŚ w Gdańsku celowości odbudowy drenażu analizowanego obszaru osuwiskowego Przylądka Rozewskiego, zlecił opracowanie koncepcji projektowej odbudowy, remontu odwodnienia klifu od km 130,7 do 134,5 brzegu morskiego w miejscowości Rozewie. Opracowanie powyższe wykonało biuro projektowe SOIL-GRID Sp. z o.o. z Torunia. W koncepcji zaproponowano wykonanie i odtworzenie przypowierzchniowych ciągów drenarskich w formie płytkich drenów skarpowych umożliwiającymi szybkie odprowadzenie wód opadowych poza teren istniejących koluwiów i zagłębień bezodpływowych. Powyższe rozwiązanie umożliwia jedynie przejście wód pochodzenia opadowego, ujęcie wód gruntowych o charakterze naporowym w takim układzie było praktycznie niewykonalne. Należy zauważyć, że wykonanie zaproponowanego rozwiązania w koncepcji projektowej generowałoby konieczność poważnej ingerencji w środowisko naturalne obszaru chronionego, oraz wykonania wykopów otwartych w celu wbudowania betonowych studni drenażowych i drenażu skarpowego a tym samym naruszenia systemu korzeniowego drzew, podszytu i runa. Przyczyną powstania większości osuwisk (nie tylko analizowanego w niniejszym przypadku) jest woda gruntowa powodująca liczne, negatywne oddziaływania, takie jak wymycia filtracyjno-sufozyjne, splywy i spelzy oraz ciśnienie splywowe zmniejszające stateczność ogólną. W analizowanym przypadku uregulowanie stosunków wodnych ma kluczowe znaczenie dla stateczności klifu. Wody podziemne generujące ww. zjawiska zalegają na większych głębokościach niż wody przypowierzchniowe – ważne dla pokrywy roślinnej, ale praktycznie nie wpływające w obecnym układzie na stateczność Przylądka Rozewskiego. Dla analizowanego klifu obszar zasilania wód gruntowych stanowi wysoczyzna morenowa. Spływ wód podziemnych odbywa się generalnie w stronę Morza Bałtyckiego.

Obszar zagrożony ruchami masowymi wymaga podjęcia niezwłocznych działań zwiększających stateczność istniejących zboczy. W tym celu w dokumentacji projektowej opracowanej, po wykonaniu badań geologicznych, przez firmę Ingeo przyjęto rozwiązanie projektowe polegające na zabezpieczeniu klifu przez zastosowanie drenażu wgłębnego, którego zastosowanie polepszy parametry wytrzymałościowe gruntów budujących masyw klifu, poprzez zmniejszenie ich wilgotności oraz ograniczenie zjawiska ciśnienia splywowego. Analiza obliczeniowa proponowanego rozwiązania oraz dotychczasowe doświadczenia w stabilizacji skarp i zboczy wskazują jednoznacznie, że tego rodzaju rozwiązanie wpłynie na zwiększenie stateczności – przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego oddziaływania planowanych robót do niezbędnego minimum na stan zachowania środowiska naturalnego, w szczególności na dobrostan szaty roślinnej rezerwatu wszystkich pięter. Z uwagi na konieczność zachowania walorów przyrodniczych rezerwatu, do których należą m.in. gatunki i zbiorowiska związane ze stagnującą wodą, miejsca naturalnego gromadzenia wody pozostaną bez ingerencji, co potwierdzają obliczenia przeprowadzone na potrzeby dokumentacji projektowej.

Przyjęte rozwiązanie nie zakłada odprowadzania wód pochodzenia opadowego, co pozwala na minimalne oddziaływanie na istniejącą pokrywę roślinną. Przyjęta technologia odwodnienia wgłębnego odprowadza wody napływowe (gruntowe). Odprowadzenie wody gruntowej z części gruntów w obrębie działania drenażu w znaczący sposób polepszy parametry wytrzymałościowe gruntów budujących zbocza(...). (...) Dla projektu budowlanego wykonanego przez firmę Ingeo została opracowana ekspertyza techniczna zlecona przez Urząd Morski w Gdyni. Powyższa ekspertyza została opracowana przez Pana dr hab. inż. prof. PG Marcina Cudnego oraz Pana dr inż. Witolda Tislera.

Proponowane rozwiązanie przyczyni się do stabilizacji klifu za pomocą odwodnienia wgłębnego przy zachowaniu walorów rezerwatu.”

Informacja o projekcie planu ochrony została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych (serwisie Ekoportal) w dniu 30.04.2024 r. (nr karty 156/2024).

Opinię w sprawie planu ochrony dla rezerwatu „Przylądek Rozewski” wyraziła Regionalna Rada Ochrony Przyrody w Gdańsku (uchwała z dnia 17.05.2024 r.).

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z. 2023 r., poz. 1094 z późn. zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Przylądek Rozewski”, wynikami prac na rzecz sporządzenia planu, dokumentacją do planu ochrony oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone

Projekt

w formie zawiadomienia z dnia ..... r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Władysławowo oraz Starostwa Powiatowego w Pucku, a także w formie zawiadomienia w prasie lokalnej (..... Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu ochrony dla rezerwatu wyznaczono okres 21 dni.

.....

Projekt planu został przesłany w celu zaopiniowania Radzie Miasta Władysławowo (pismo .....)

Projekt planu został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska .....

Projekt zarządzenia został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 190) z Wojewodą Pomorskim .....

Przygotowała: Marta Kuczyńska- tekst

Agata Ptasznik - mapy